

cově, pokud se týče o okruhu osob, jež může člen společenstva ustanovit za zmocněnce, vymezeny ve smlouvě společenské. Neodporuje proto ustanovení druhého odstavce §u 5 předložených stanov, že právo hlasovací vykonává se osobně, aneb zmocněncem, který musí býti členem společenstva a že žádný člen nesmí převzít více než jednu plnou moc, zákonu, ba ani praktičností, na niž klade důraz rekursní soud. Je naopak v zájmu společenstva, jehož účelem je podle § 1 zákona z 9. dubna 1873 č. 70 ř. z. podporovati výdělek nebo hospodářství svých členů společným provozováním obchodu neb poskytováním úvěru, aby zmocněncem nedostavivšího se člena na valné hromadě byl právě člen společenstva a nikoliv osoba cizí, která po případě není s družstevní činností dostatečně obeznámena, a aby žádný člen nepřevzal více než jednu plnou moc.

Srovnalá usnesení nižších soudů, jimiž byla nařízena oprava tohoto místa stanov, aby prý zákonem zaručené právo každého občana, zvoliti si zástupcem kohokoliv, nebylo nijak omezeno, zejména také ne požadavkem, že zmocněnec musí býti členem společenstva a nesmí míti více než jednu plnou moc, odporují tudíž zřejmě zákonu.

Není také příčiny, proč by nemohlo býti ve stanovách výslovně vyjádřeno, že se může valná hromada usnésti na bezúročnosti závodních podílů, i když toho času záročení podílů jest pravidlem. Neprávem tedy uloženo společenstvu, aby z § 28 stanov svých vypustilo dotyčné ustanovení.

K nařízeným opravám nebylo tudíž vůbec zákonného důvodu, pročž bylo odůvodněné dovolací stížnosti za předpokladů §u 16 nesp. pat. vyhověti a usnésti se, jak se stalo. — r.

K zápisu výmazu likvidační firmy společnosti s ruč. obm. není třeba svolení berní správy podle § 8 zák. ze dne 17. února 1920 č. 134 sb. z. a n.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 3. listopadu 1928 R I 735/28. Obchodní soud v Praze Firm 9110/27.)

Společnost s ruč. obm. po provedené likvidaci, zažádala o výmaz firmy.

Rejstříkový soud výmaz odepřel žádaje výkaz o svolení berní správy.

Rekursní soud usnesení to potvrdil.

Nejvyšší soud však vyhověl dovolací stížnosti, obě usnesení zrušil a nařídil rejstříkovému soudu, aby nehledě k důvodu, pro který opověděl výmazu firmy byla vrácena, o této opovědi nově rozhodl.

Odůvodnění: Jak nejvyšší soud ve svém plenárním usnesení ze dne 21. června 1923 Pres. 540/23 č. rozh. n. soudu 2753 vyložil, nevyhledává se k zápisu výmazu firmy zrušené společnosti ve smyslu § 8 zák. ze 17. II. 1920 č. 134 sb. z. a n. a nařízení vlády ze dne 20. IV. 1920 č. 259 sb. z. a n. osvědčení, že příslušná berní správa k výmazu svoluje. Ani § 290 zák. z 15. VI. 1927 č. 76 sb. z. a n., pokud se týče vládní nařízení ze dne 20. XII. 1927 č. 175 sb. z. a n. osvědčení takového k výmazu firmy nevyžaduje, neboť předpisy tyto obdobně s oněmi již uvedenými podmiňují takovým osvědčením jen zápis dobrovolného zrušení společnosti. Netřeba se tedy obíratí otázkou, zda v tomto případě vzhledem k době vzniku a zrušení společnosti osvědčení onoho podle předpisů právě vytěčených vůbec bylo potřebí.

Napadené usnesení jest ve zřejmém rozporu se zákonem, dovolací stížnost jest tedy v § 16 čís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. opodstatněna a bylo rozhodnuto, jak se stalo. — r.

I za platnosti zákona č. 44/1928 o ochraně nájemců lze žádati přeplatky na činži za dobu před 1. dubnem 1928 nehledě k tomu, kdy tyto přeplatky vznikly, byla-li žaloba podána před 1. dubnem 1928.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 26. října 1928 R I 722/28. Zemský soud civ. v Praze Co II 156/28. Okresní soud Vinohrady C I 184/28.)

Důvody nejvyššího soudu:

Žalobkyně domáhá se na žalovaných vrácení přeplatků na činži za dobu od 1. listopadu 1924 do 1. dubna 1928. V té době

platily zákony ze dne 25. dubna 1924 č. 85 sb. z. a n. (do 31. března 1925) a ze dne 26. března 1925 č. 48 sb. z. a n. (od 1. dubna 1925 do 31. března 1928). Žaloba byla podána dne 27. března 1928, tedy ještě za účinnosti zákona čís. 48/1925.

Žalovaní namítali jednak, že žalobkyně není podle § 22/2 nového zákona o ochraně nájemníků ze dne 28. března 1928 č. 44 sb. z. a n. oprávněna žádati přeplatky na činži za dobu minulou a jednak, že tu přeplatků na činži vůbec nebylo. V tomto období řízení jest se zabývatí jen první námitkou, které oba nižší soudy s poukazem na § 5 obč. zák. nevyhověly. Rekurs žalovaných, jenž se snaží znova dovoditi, že podle § 22 (2) zák. č. 44/1928 nelze již žádati přeplatků na činži za dobu minulou a to nehledě k tomu, kdy tyto přeplatky vznikly a zda byla žaloba podána před 1. dubnem 1928, či po něm, není oprávněn. V tomto případě jde o žalobu podanou před 1. dubnem 1928 a zůstává tedy neřešena otázka, co by bylo právem, kdyby žaloba byla podána až po řečeném dni.

Předem nutno si uvědomiti, jaké změny proti dřívějšímu právu nastaly v otázce tuto rozhodované zákonem č. 44/1928. Zákony čís. 85 z roku 1924 a č. 48/1925 stanovily v §u 20 (1) souhlasně, že dohoda o nájemném může býti platně učiněna jen potud, pokud smluvené nájemné neodporuje ustanovením těchto zákonů, nebo pokud nebude jinak upraveno rozhodnutím soudu podle § 22. Co bylo plněno proti tomuto ustanovení, může býti požadováno zpět se zákonnými úroky § 20 (3). Řečené zákony neuznávaly tedy platnost smlouvy o nájemném, pokud toto bylo vyšší, než zákon dovozoval a výslovně stanovily, že přeplatky mohou býti požadovány zpět. Nový zákon č. 44/1928 nepřevzal předpisu prvního odstavce § 20 z dřívějších zákonů, čímž uznal platnost dohody o nájemném, třebaže by toto bylo vyšší, než by podle zákona bylo přípustno. Tato volnost úmluvy o nájemném jest omezena jen předpisem § 22, podle něhož i za nového práva soud přezkouší na návrh nájemníkův nebo pronajímatelův úmluvy o zvýšení nájemného, nad míru, uvedenou v § 9 a upraví v řízení nesporném § 23 (3) nájemné s účinkem od nejbližšího nájemního období přiměřeně »v mezích tohoto zákona«. Změna § 22 (2) proti dřívějšímu předpisu jest v tom:

a) že nový zákon vynechal za slovy »v mezích tohoto zákona« slova »a zákonných ustanovení platných v době, kdy úmluva byla učiněna« a

b) že nový zákon přidal ještě větu: »Přeplatku za dobu minulou nelze zpět žádati«. Změna ad a) nemá proti dřívějšímu právu praktického významu, neboť i tam bylo možno upravití nájemné jen »s účinkem od nejbližšího nájemního období«. Podstatná změna však nastala přidanou větou: »Přeplatku za dobu minulou nelze zpět žádati«, o jejíž výklad jde. Důvodová zpráva vládního návrhu tisk 1475 praví k tomu doslovně: »Hned v této souvislosti budiž uvedeno, že vládní návrh připouští také, třebaž nikoli úplnou, volnost úmluvy nájemného. Omezení volnosti úmluvy nájemného jest spatřovati v tom, že i podle vládního návrhu bude lze požádati kdykoli soud o přezkoušení úmluvy nájemného, ale na rozdíl od dosavadního právního stavu nebude moci soud vynéstí nález na vrácení přeplatky za minulou dobu. Rozhodnutí soudní bude tedy působiti jen do budoucna«. Důvodová zpráva vychází tudíž z názoru, že podle dřívějšího práva mohl soud i v tomto mimosporném řízení podle § 22 (2) vynéstí nález na vrácení přeplatků i za dobu minulou. To jest ovšem omyl, neboť i podle dřívějšího předpisu § 22 (2) mohl soud v řízení mimosporném upravití nájemné usnesením jen »od nejbližšího nájemního období«, tedy jen pro budoucnost a nerozhodoval o vrácení přeplatků za minulost vůbec. Tyto přeplatky mohly býti vymáhány jen žalobou v řízení sporném a bylo pak věci procesního soudu, aby rozhodl rozsudkem, zdali a jaké přeplatky tu byly (srv. k tomu také rozh. č. 7026 a Právník 594/27). Z důvodové zprávy nelze tedy pro rozřešení naší sporné otázky nic vytěžiti.

Zákon praví jen stručně, že přeplatku za dobu minulou nelze zpět žádati. Tím ovšem jest vysloveno nejen — jak si to zákonodárci podle důvodové zprávy představovali, — že nebude moci soud v mimosporném řízení o úpravě nájemného vynéstí nález na vrácení přeplatků za minulou dobu, nýbrž jest tam implicitně vysloveno, také, že nájemník nemá vůbec ná-